

Harding — a magyar pénzügyek ellenőre.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, febr. 22.

(Havas.) Az „Echo de Paris”-nak jelentik: A jóvátételi bizottság tegnapi ülésén elhatározták, hogy a magyar pénzügyek ellenőréül Hardingot, az amerikai „Federal Reserve” bank volt elnökét küldik ki.

Bethlen miniszterelnök ma nyilatkozott hírlapíróknak a jóvátételi bizottság döntéséről és kijelentette, hogy a pénzügyi bizottság kiküldöttei, köztük Harding, rövidesen Budapestre érkeznek, ahol megbeszélhetik a szanálás végleges módjait. Nyilatkozata során még elmondotta, hogy a külföldi kölcsönnel kapcsolatos törvényjavaslat rövidesen a ház elé kerül. A javaslat az egész szanálási programot felöleli, kiterjed a költségvetésre, a jegybank felállítására, a korona stabilizálására és a kölcsön felvételére vonatkozó felhatalmazásra is.

Azon hírekre vonatkozólag, hogy Kállay pénzügyminisztert reaktiválják, a miniszterelnök kijelentette, hogy nem titkolja, hogy Kállay távozását veszteségnek és igazságtalanságnak tartja. A jóvátételi bizottság döntésében Kállay igazolását látja.

Újabb tárgyalás a német jóvátételi szállítások ügyében.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Beograd, febr. 22.

Kunze dr., a berlini német jóvátételi bizottság tagja tegnap Beogradba érkezett, hogy a német jóvátételi szállítások ügyében konferáljon az illetékes tényezőkkel. A kiküldött a pénteki nap folyamán felkereste a külügyminisztériumban dr. Ribázt, a jóvátételi kérdés referensét, akivel hosszasan értekezett.

Közös fronton harcol a magyar ellenzék.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, febr. 22.

Az ellenzék a nemzetgyűlés fogadjában ma délben értekezletet tartott Rakovszki István elnöklete alatt. Az ülésen Rassay, Ugron és Bárczy kivételével az összes ellenzéki frakciók képviselői megjelentek, köztük a fajvédők is. Az értekezlet célja volt, hogy megbeszéljék mindazon gazdasági, pénzügyi és szociális kérdéseket, amelyekért közös fronton harcolhatnak. Megállapodásra nem tudtak jutni, azért Szilágyi Lajos vezetésével vitarendező bizottságot küldöttek ki a részletek megtárgyalására.

A mai megbeszélésen Kiss Menyhért kijelentette, hogy a fajvédők egyelőre kikapcsolják a zsidókérdést, hogy elősegítsék az ellenzéki pártok együttes állásfoglalását a kormánnyal szemben.

Ulan ezzel szemben újságíróknak úgy nyilatkozott, hogy a zsidókérdés kikapcsolásáról szó sem lehet, mert akkor elvesztették a fajvédők létjogosultságukat.

Olaszország ratifikálta az SHS-sel kötött egyezményeket.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 22.

Az igazságügyi miniszter jelentést kapott Rómából, hogy a fiumei egyezségről szóló konvenciót, valamint a barátságos szomszédai viszonyt biztosító szerződést jóváhagyták. A konvenciókat Brodero tábornok, beogradi olasz ügyvivő vitte Rómába, ahonnan a megerősít-

tett szerződések másolatával a holnapi nap folyamán már vissza is érkezik Beogradba.

A ratifikálás — római jelentés szerint — úgy történt meg, hogy a király és az olasz kormány törvénynyelvi proklamálta a két egyezményt.

A geteova-utcai gyilkosság bíróság előtt.

Március elején tárgyalják a meleneci szerelmi drámát

Beeskerek, febr. 23.

A beeskereki törvényszék büntető tanácsa március hó első napjain érdekes bűnügyeket tárgyal. A hétfői és szombati tanácsülések napirendje most van összeállítás alatt s így még bizonytalan, melyik bűnpörben pontosan mikor lesz a büntető főtárgyalás.

Többek között március első felében ítélik az újév napján Beeskereken történt gyilkosság ügyében, mely annakidején nagy port vert fel. A gyilkosságnak — mint ismeretes — egy szabadságos katona, Pollinger Ferenc esett áldozatul, aki a kérdéses napon, déltájban a Geteova (Német) utcából volt hazatérőben, amikor a „Három-korona” vendéglő előtt találkozott későbbi gyilkosával, Janczer Gyulával. A találkozás végzetes következményekkel járt: Pollinger baldokolva maradt a verekedés színhelyén és elszállítása után rövidesen meghalt. Janczer Gyulát a gyilkosság után a környékbeli lefogták és átadták a rendőrségnek. Azóta a beeskereki ügyészség fogházának vendége s itt várja be, amíg a bíróság ki nem mondja ítéletét véres tette felett.

Ugyanekkor a jövő hó elején tárgyalják a meleneci szerelmi drámát, amelyről annakidején hetekig beszéltek. A vádlottak padjára Bibin Branko volt községi segédjegyző került, aki a múlt év decemberében egy este megleste szeretőjét, Dojity Melania irodistaleányt, aki goromba bánásmódja miatt elhagyta és két kézzel megölte. Érdekes, hogy a gyilkos, aki korábban hat hónapi börtönbüntetést töltött ki a beeskereki fogházban, fogsága ideje alatt jobbkarjára megbénult s balkezébe fogva a kést, végzett szerencsétlen áldozatával. A tettes a gyilkosság elkövetése után a lakására sietett, ahol zsirszódót ivott. Szerencsére kis mennyiséget vett be s így komolyabb baja nem történt. A csendőrök a lakásán találtak rá, ahonnan az őrszobára kísérték, kihallgatása után beszállították Beeskerekre, ahol azóta a fogház vendége.

Mindkét bűnpör tárgyalása rendkívül érdekesnek ígérkezik.

Poincaré köztársasági többségre számít a választásokon.

Páris, febr. 22.

A választási törvényt módosító javaslat tárgyalásánál Poincaré kijelentette, hogy bárminő is lesz a szavazási eljárás, a legközelebbi választások hazafias köztársasági többséget hoznak.

HIREK

— febr. 22.

Elintézik a zombolyai lakosság többszöri érdekes közbenjárására a pénzügyminisztérium végre elhatározta, hogy megvizsgálja az adópamaszokat. A felszólamlások elintézésére egy adóbizottságot nevezett ki, amely Grubity Andrija dr. volt városi főjegyző elnöklete alatt Beeskereken meg is alakult és kintazott Zombolyára. A bizottság tegnap kezdte meg munkáját. A feldolgozásra váró anyag bőségére való tekintettel a delegáció munkája hosszabb időre terjed.

Huszan lemondottak az újonnan kinevezett itebeli elöljárók közül. A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy a belügyminiszter felváltotta Srpski Itebeji község egész elöljáróságát és képviselőtestületét. A kinevezett új tagok közül — értesülésünk szerint — huszan nem vállalták el tisztségüket és még a tegnapi nap folyamán beadták lemondásukat.

A kereskedők és gyárosok egyesületének közgyűlése. A kereskedők és gyárosok egyesülete holnap, vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel tartja rendes évi közgyűlését a Lloydban. A közgyűlés tárgysorozata a következő pontok szerepelnek: A felügyelő-bizottság jelentése. Az igazgatóság kimerítő terjedelmes jelentése az egyesület múlt évi működéséről. Új felügyelői és igazgatósági tagok választása. Jelölőlista összeállítása a március második kamarai választásokra. Jelentéstétel a kamara elnökének, a grémium elnökének és a kamara titkárának subotica utjáról, mely alkalommal mint ismeretes, tiltakoztak a bánásga rossz vasuti közlekedés miatt. Együttel határoznak a további lépések megtétele felett. Esetleges előterjesztések, javaslatok. A közgyűlés legérdekesebb pontjának ígérkezik az igazgatóságnak az egyesület múlt évi működéséről készített jelentése.

A „Lyra” dalegylet farsangi estélye. A beeskereki „Lyra” dalegylet ma, szombat este tartja farsangi dalestélyét a Kaszinóban. A kabaréval és táncos egybekötött dalestélyre nívós műsort állítottak össze, amelyet Láng Imre karmester tanított be sok szakavatottsággal és érzékkel. A tegnapi esti főpróba máris igazolta a várakozásokat és bebizonyította, hogy fáradhatatlan törekvéssel egy fiatal gárda is szép eredményt tud felmutatni. A ma esti dalestély fél kilenc órakor kezdődik.

Pokolból Novi Becejen. A „Novi-beceji kath. jótékony nőegylet” és a „Novibecseji izr. nőegylet” együttesen rendezi meg idei farsangi bálját március hó 1-én, szombaton este a Royal-szálló összes termeiben, a melyre az előkészületek már nagyban folynak. A pokollá átalakított bálterem fényes pompával felszítve várja Novi Becej és környéke közönségét. Különösen említésre méltó a rendezőség azon fáradozása, mellyel a közönség szórakozásáról kíván gondoskodni. Ugyanis a néhány jöhrnevé helyi amatőr-festő tervezettségével megépített ördögnyán több érdekes ördög-világi mutatvány kerül bemutatásra, de a részletes programra nézve a rendezőség semmit sem árul el. A meghívók szétküldése már megtörtént, csak ennek felmutatása után juthat be a közönség a bálterembe, melynek egyik külön termében gyűlekeznek a jelmezeselek. Pontosan 9 órakor történik meg a már előre megállapított program szerint a felvonulás.

Az utolsó erdélyi érettségi. A román közoktatásügyi minisztérium rendelkezése értelmében a folyó tanév végén a VIII. oszt. végző középiskolai tanulók nem érettségiznek, hanem a régi királyságban szokásos úgynevezett abszolváló vizsgát fogják letenni. Ennek következtében állott elő az a helyzet, hogy a tanulók egy részének, akik a régi rendszer szerinti érettségi vizsgálatot már megkezdték, de javító vizsgálatra utasították, vagy pedig akik az úgynevezett osztályvizsga letelésében voltak a múlt év végén akadályozva, — csak nagy nehezen sikerül még engedélyt nyerniök arra, hogy érettségizni tessenek.

Helyreigazítás. Megírta a „Torontál”, hogy Stern Leo pancsevoi törvényszéki bírót, aki a vizsgálóbírói teendőket látta el, nyugdíjazták. Mint utólagosan értesülünk, Stern Leot nem nyugdíjazták és továbbra is megmaradt állásában. Korábbi híreinket téves információ alapján írtuk.

A csehszlovákiai magyar falvak könyvtárakat kapnak. A szlovén-szlovák népkultúra emelésére a csehszlovák kormány még 1919-ben törvényben kötelezte a szlovén-szlovák községeket, hogy 1924. év végéig könyvtárakat állítsanak fel. Ez a törvény nyolcszáz magyar községet érint, amelyeknek könyvtára vagy hiányos, vagy a háború alatt tönkrement. A magyar kultúra érdeke azt kívánja, hogy a nyolcszáz könyvtárat egységesen és kellő szakértelemmel állítsák össze. Miután a magyar könyveket, főként a klasszikus műveket, nyolcszáz példányban megszerezni nem lehet, egy pozsonyi cég alkalmas megoldásul vállalkozik egy egységes könyvtár kiadására. A törvény szerint a könyveket a községnek kell beszerezni, a költségeket pedig eskély könyvtáradóbból a község lakóitól szedhetik be. A cég hajlandó a befolyó könyvtárfillérek fejében a kiadást vállalni. Ha a községek 1924 végéig nem állítanak fel a könyvtárakat, egy a község törhére az állam maga gondoskodik a könyvek beszerzéséről.

Roknity műtermében készült művészi felvételek az „Orient”, Gazdasági r.-t. üveg- és bútorszállítójának és Prasehák kertész üzletének katalógusában megtekinthetők.

Beogradban állítják ki ezentúl a tengerentúli utleveleket.

A megyei utlevélhivatal egy része elköltözik Beogradba. — A kerületi főispáni hivatal intézi el a kérvényeket.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 23.

Az utlevélkérvények ügykezelését és az utlevelek kiállítását eddigelé a megye intézte, amely erre a célra külön osztályt tartott fenn. Az Európán kívül eső országokba, tehát más világrészekbe szóló utlevelek kiszolgáltatása körül komplikáltabb az ügykezelés, illetve körülményesebb munka igényeltetik, azért a vármegye vezetősége jónak látta, hogy ezeket a kérvényeket a jövőben a főispánság intézze.

Torontál-Temesmegye, mint ismeretes, az új kerületi felosztásról szóló törvény értelmében mint vármegye megszűnik és beolvad a beogradi kerületbe, melynek székhelye természetesen Beograd lesz. Az új kerületi felosztással nem helyezik át azonnal a beeskereki központi közigazgatási fórumot Beogradba, mivel a liquidációs munkálatok hosszas és körülményes munkát igényelnek és a székhelyváltás után csak hosszas előmunkálatok után lehetséges, másrészt meg előbb megoldást kíván a lakáskérdés is, mely ennél a problémánál ugyancsak komolyan jön számításba, az utlevélhivatal egy részének áthelyezése tehát nem jelenti az átköltözés kezdő fázisát, hanem csupán olyan intézkedést, amely a hivatali eljárás egyszerűsítését és gyorsítását célozza és így többé-kevésbé a lakosság érdekét is szolgálja.

A már régebben beadott és jelenleg munkában lévő kérvényeket

még Beeskereken intézik el. Az újonnan benyújtott folyamodványokat azonban már Beogradba továbbítják és ott döntenek az utlevél kiadása vagy megtagadása felett. A hivatal hétfőn kezdi meg Beogradban a működését, az előmunkálatok előreláthatólag egy hetet vesznek igénybe, úgy hogy elseje körül megindulhatnak az utlevélkiállítások. Az Egyesült-Államokba szóló utleveleket, amelyeket már régebben benyújtottak, de mindannyiszor kiszorultak a quotából, szintén Beogradba szállítják, mert ezek felett is már az új hivatal fog annakidején dönteni.

A tengerentúli országokba szóló utlevélkérvények közül ugyanaz az eljárás marad meg változatlanul, mint amilyen eddigelé volt. Községekben a jegyzőnél, városokban a rendőri hatóságoknál kell a folyamodványt benyújtani, amely azt a vármegyének továbbítja. A megye elintézés helyett a jövőben továbbküldi a beogradi főispánságnak, ahol a beérkezés sorrendjében meghozzák a döntést.

Az utlevélkiállító hivatal a beogradi kerület ideiglenes székházában, a Milos Velika utcában fog működni, a katonai akadémiával szemben lévő épületben. A megalakuló hivatalba referensül Vulevity Lale Radoszlav vármegyei tisztviselőt nevezték ki, aki vasárnap el is utazik új állomáshelyére.

Temesváron állapítják meg a bányászati határkiigazítás időpontját.

Beeskerek, febr. 23.

Több ízben foglalkozott a „Torontál” Zsombolya, Stari Béb és Jám község kiürítésének, valamint Párdány és Módos községek átvételének kérdésével. Legutóbb megírtuk, hogy az ugynevezett második zóna kiürítésére, illetve átadására, a melynek területébe esnek a jelzett községek, pontos munkaprogramot állítanak össze és ebből a célból rövid időn belül konferenciára gyűlnek össze mindkét kormány delegátusai. Az értekezlet székhelyül Zsombolyát jeleztük, ahol egy ízben már hasonló célból tartottak megbeszélést.

Mint most utólag értesülünk, az értekezletet nem Zsombolyán, hanem Temesváron tartják meg. A konferencia idejét még nem állapították meg pontosan, előreláthatólag azonban március hó első napjain lesz. Addigra megtörténik a határkiigazításra vonatkozó egyezmény ratifikálása is, úgy hogy a szerződés végrehajtása elé már nem gördülnek akadályok. A megbeszélésen a két kormány megbízottain kívül a szerb és román Bánság közigazgatási hatóságainak kiküldöttjei is részt vesznek. Ez alkalommal véglegesen megegyeznek Zsombolya, Jám és Stari Béb átadásának és Párdány és Módos átvételének ideje felett.

A Karton-bálra, amely március elsején lesz a Kaszinótársulat rendezésével, nagyban folynak az előkészületek. A jelek után itélve, a bál a szezon egyik legsikerültebb mulatsága lesz. A rendezőség mindent elkövet, hogy a multság sikerét biztosítsa és az a fáradozása előreláthatólag még várakozáson felüli eredménnyel is fog járni. A meghívókat szétküldték, aki tévedésből nem kapott volna, az forduljon Vajda Lajos trénerhez. Legényemberek meghívó nélkül is résztvehetnek a bálon.

* Az angol nyelv mind az öt földrészen igen elterjedt, ezt mindenki tapasztalta. Itt az alkalom, hogy megtanuljunk angolul rövid idő alatt. Egy amerikai egyetemi hallgató órákat fog adni az angol nyelvből a legújabb metódus szerint. Aki ez új metódus szerint tanulja meg az angol nyelvet, az képtelen lesz elfelejteni egész életében. Bővebb felvilágosításért forduljon naponként 10—13 óráig Vulevity urhoz (vármegyház, 19-es számú szoba.)

A „Slavija” Sportegylet március 2-iki vigestély rendezése minden elkövet az est sikere érdekében, a terem díszítéséről nem is szólva, mely minden várakozást felül fog mulni, nem említve a négy győnyörű díjat. Páratlan az az ötlet, melyet a rendezőség megvalósít — az estély versenygyőzteséről fényképfelvétel készül, mely szép keretben, mintegy emlék gyanánt az estélyről, a győztesnek lesz átadva. Az ily fáradozást csak siker koronázhatja.

Az Egyesült-Államok a japánok ellen. Párisi levelezőnk azt írja, hogy Amerikában egyre élesebb a harc a japánok ellen, de a japánok mégis szaporodnak az Egyesült-Államokban. Nem szabad bevándorolniuk oda, de a mexikói határt lehetlenség ellenőrizni és onnan szüntelenül folyik a sárgák beszivárgása. Mivel ez a tilalom hatástalan, a legjobban érdekelt két állam: California és Washington kimondta, hogy olyan japánnak, aki nem amerikai állampolgár, földet sem vennie, sem bérelnie nem szabad. E törvény következtében Californiában nagyon sok ezer hektárnyi gyümölcsös fog rövidesen gazdát cserélni, amelyeknek az évi hozamát 73 millió dollárra becsülik. A törvényért a földbirtokosok haraguznak legjobban, akik elveszítik szorgalmas japán bérlőiket. A japánok pedig szépen kivándorolnak ebből a két államból és mennek tovább, de munkásokként, fehér gazda alatt nem dolgoznak. Az Amerikában élő 110000 japán közül 90000 ebben a két államban élt eddig s számuk természetesen még így is elenyészően kicsiny volt, a teljes népességnek e két államban talán a másfél százaléka.

* A második félkurzus most kezdődik a Mrkšić K. féle tánciskolában. A „Java” és az összes modern táncok tanítása. (A félkurzus három hétig tart.)

* Mielőtt vásárol jégsekrényt, vendéglői, szállodai berendezést, sörkimérő-apparátust, kérjen árjegyzéket Goldner testvérek jégsekrénygyáráról, Subotica. Telefon 134.

* Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329.

* A legújabb táncujdonság, a „Java” most kerül tanításra Mrkšić K. táncanár táncanfolyamán a Korona-szálló tánctermében. A második féldényre (második félkurzus) beiratkozások a mai naptól fogva eszközöltetnek. Diákok és gyermekeknek délután fél 6—fél 8-ig és felnőtteknek este 8—10-ig. A második féldény három hétig tart. — Kívánatra tanítás külön csoportoknak és egyes személyeknek.

* Ami Önnek kell, az a valódi Elsa-fluid! Ez az igazi háziszser, mely megszünteti fájdalmait! Próbaküldemény 27 dinár. Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica Donja, Centrál 202. sz. (Horvátország.)

* Átutalásokat és csekkirásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valuta-biztosításokat legutányosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

* Könnyen kap az állást, aki tudja, hogy hol van üresedés! Hozassa meg Osijekről a „Fortuna” pályázati közlönyt. Minden száma — az ország minden részéből — körülbelül 300 különféle betöltendő férfi és női állásra vonatkozólag közöl hirdetményeket szerb, horvát, német és magyar nyelven. Ára 10 dinár. Egy óra 35 dinár, negyedévre 100 dinár.

Közgazdaság

Románia vasutakat épít. Bukarestből jelentik: A román kormány több vasutvonal kipítését határozta el. Az építkezésekre négy milliárd lejt kontempláltak.

Válság fenyegeti a lengyel textilipart. Varsóból jelentik: Egyes lapok jelentései szerint Lodz környékén lévő fejlett textilipart súlyos válság fenyegeti. A lodzi textil-kiviteli a múlt évi hatvan százalékról tíz-tizenöt százalékra süllyedt. A kiviteli esőkkénese azzal magyarázható, hogy a nagy verseny folytán, drága ára következtében, kiszorult az osztrák és cseh-szlovák piacról, a Balkán szükséglete pedig megcsappant.

TŐZSDE

Február 22.

Beograd. (Zárlat.) London 34615, Páris 345, Newyork 8025, Genf 1395, Milano 34665, Prága 237, Wien 0115, Budapest 025, Amsterdam 31.

Zürich. (Zárlat.) Budapest 00160, Berlin 000,000,000,0130, Newyork 577 50, Milano 2495, Prága 1680, Wien 0008120, Szófia 455, Bukarest 322-50, Beograd 725, London 2492.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 780—830, Bukarest 350—370, London 268580—285100, Milano 2690—2855, Newyork 62250—66100, Páris 2635—2800, Prága 1810—1925, Wien 8750—9290. Az árfolyamok netto értendők. A felár megszűnt.

Az értékpapirpiac.

Árak 1000 koronákban — Zárójelben a legutóbbi záró árfolyamok.)

Angol-Magyar	(153)	128
Magyar Ált. Hitel	(900)	835
Pesti Magy. Keresk.	(1960)	1820
Leszám és Pénzv.	(142)	126
Pesti Hazai	(6000)	5500
Hermes váltóújlet	(113)	88
Salgótarjáni	(905)	855
Rimamurányi	(195)	180
Égisz	(81)	70
Dél cukor	(720)	665
Horvát cukor	(1225)	1200

Elkészültek a félmilliókoronás bankjegyek.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, febr. 22.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar jegyintézet február 23-ikától kezdődőleg ötszáz ezer koronás címletű államjegyeket hoz forgalomba. Az új bankjegyek piros és zöld szálakkal elegyített fehér papíron készülnek világosbarna és ibolyaszínű felülnyomással.

A kladóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Harc a regények ellen.

Irta: Orbók Attila.

(Párisi levél.) A párisi könyvkereskedők szindikátusa idei évkönyvében megállapította, hogy az általános drágaság és speciálisan a könyv drágulása ellenére, soha anynyi regény nem fogyott, mint az elmúlt esztendőben. — Nem hiába Páris a szellemi élet központja; nem hangozhatott el ez a megállapítás sem anélkül, hogy valóságos irodalmi esata ne fejlődjen ki körülötte. Publicisták és szociológusok támadják a regényolvasási lázt. Nálunk szinte kétségbeesve nézik az írók és a könyvkiadók a regényirodalommal szemben mutatkozó, sok tekintetben a gazdasági nyomorúságon alapuló közönyt. Mik lehetnek a regénykultusz ellen a kifogások, kivált itt Franciaországban, ahol a ponyvairodalomnak alig van keletje a munkás és varróleány olvasó, pársós kiadásban hozzájuthat a legkitűnőbb írók alkotásaihoz.

A regényolvasás legnagyobb veszedelme, — mondják a regény ellenségei — hogy teljesen elvonja a közönséget az ismeretterjesztő és tudományos munkától. A szerelmi tárgyú regények a fiatalok élénk képzelőtehetségét rontja meg és tereli rossz irányba, a mozi és detektívregény a bűnre való hajlamot táplálja, — ezek mind közismert dolgok. De egy új és nagyon érdekes szempont jelentkezik a támadásokban, amelyek egyenesen a legnagyobb modern írókat hibáztatják a közönség tudatlanságáért!

A regény, a francia irodalmi tradíciók szerint, romantikus alkotás, amelynek célja valamikor az volt, hogy a realitásokban kifáradt olvasót egy irreális világba vezesse, ahol gondjait kipihenhetette és az irodalmi munkában gyönyörködve, nemesen szórakozhatott. A romantikus regény után, Flaubert nyomán, jött az új regénytípus, a naturalista, a verista regény, a szociológiai és tisztán tudományos problémákat felélelő alkotások. És ezek azok a regények, amelyek a közönséget tudatlanokká teszik, sőt ami még rosszabb, egyenesen félrevezetik és téves eszmék ködébe burkolják értelmét. Ezek a regények oktatni, nevelni akarnak, a nélkül, hogy az író tudná, vagy tudhatná mindazt, amit gazdag és változatos téma-körébe felöl.

Ha a közönség meg akar ismerni egy szociális problémát, vagy egy országot, — mit csinál? Megvesz egy regényt, amely azzal a kérdéssel foglalkozik, ami éppen érdekli. A regény tudományromboló hatásának legtipikusabb példája Pierre Loti

regénye, aki a világ minden nemzetével elhitette, hogy a japánok amolyan majomemberek, akik legfeljebb arra jók, hogy őseik kardjával hadonásszanak. Az orosz vereség okai között nem utolsó helyen áll Loti regénye. A regény lett a történelem, a szociológia, sőt a természettudomány bibliája a közönség szemében és hogy a közönség az írók felületes tudásából meríti a maga tudását: ez a művelődés katasztrófája. — a regény ellenségei szerint. De nemcsak a közönséges halandók esküsznek a regényekre, hanem újabban a Sorbonne professzorai is regényekből merítenek dokumentáló példákat s ezzel a regényt a tudományos források sorába emelik.

Kétségtelen, hogy a regény ellenségei — élükön Jean Hess-el, az ismert publicistával — nem ok nélküli támadják a regényolvasási lázt. Hány magyar íróról tudunk, aki indiai történetekkel szórakoztatta közönségét, pedig csak térképről ismeri Indiát. És hány regény jelent meg a rádiumról a világ könyvpiacain, anélkül, hogy az írónak a leghalványabb sejtelme lett volna a legelemibb fizikáról és kémiáról. Azonban a regény ellenségeit Tristan Bernard egy mondattal hazai nyelven kifejezve: „elintézte”. Mikor megkérdezte tőle egy irodalmi lap munkatársa, hogy mit szól a támadásokhoz, azt válaszolta: — Hát a tudósok munkái nem regények? Csak hogy az övék olvashatatlanul unalmas! Amnyi bizonyos, hogy a regények ellenségei nem sok eredménnyel vették fel a harcot, mert azt mindenki belátja, hogy mégis csak jobb, ha a közönség regényeket olvas, mint — semmit sem.

Feltétlenül perfect

német-magyar levelező

aki a szerb, francia és angol nyelvet is jól bírja és egyúttal mérlegképes könyvelő, március 1-re állást keres. Ajánlatok M. F. Veliki Bečkerek, Brigadir Ristića utca 22. címre kéretnek. 315

Car Dušanova (Váraljai) u. 62. sz. alatt levő

üzlethelyiség

igen jutányos áron azonnal bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Weiner Mihály, Takovska (Garsi) utca 63. sz. (a déli órákban) 327

Lapkihordót

17

felvesz a „Torontál” kiadóhivatala.

Prima karlócai ürmös

a legolesőbb napi áron minden mennyiségben kapható: **Perkováz József** bor- és szesznagykereskedésében „Bouvier cuvée réservée” pezsgőmárka ismét raktáron.

Vasúttal nem rendelkező vidékre, mérsékelte fuvardíj felszámitása ellenében saját kocsimon szállítok.

280

Új hangszerkészítő!

Szvetozara Markovitya u. I. Betegsegélyzővel szemben.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy hangszerkészítő műtermemet megnyitottam. Készítek mindennemű vonós hangszert, pengetős hangszert, továbbá javítok zongorát, harmóniumot, cimbalmot stb. A legnehezebb javításokat művészi kivitelben lelkiismeretes a legjutányosabb áron eszközölöm. Hegedűket becsülök. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

Tóth András

hangszerkészítő, Lenhardt A. évekig volt szakmunkása.

Meghívó

az Első Bándi Makaróni és Tésztyagyár R.-T. március hó 8 án d. u. 4 órákor, a Heller Múmalom R.-T. Karadjordjev trg (vásártér) irodahelyiségében megtartandó

II. évi rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyvvezető és két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Az Igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a zárszámadások előterjesztése, határozathozatal az évi tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása iránt.
3. Az igazgatóság előterjesztése a Heller Múmalom R.-T. al való fuzionálás és az ezzel kapcsolatos részvénytőke emelése ügyében.
4. Az alapszabályok 1., 2., 5. és 6. ik §§-nak módosítása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása 1 évre.
6. Esetleges indítványok.

19. §. Szavazati joguk csak olyan részvényeseknek van, kik részvényeiket a még le nem járt szelvényeikkel együtt legalább 5 nappal a közgyűlés előtt a Heller Múmalom pénztáránál letétbe helyezik.

Mélt. Aktívák: Gyárépület 308.758-88, gépek 1.166.532-97, felszerelések 26.362-—, pénzkészlet 3259-62, adóssok 276.423-26, irodaberendezés 5972-— nyersanyag és készárak készlete 488.282-10.

Passívák: Részvénnytőke 600.000, hitelezők 1.627.799-01, tiszta nyereség 47.791-12.

Veszteség-nyereség-számla. Veszteségek: Üzemi költségek 110.000 —, csomagolási költségek 273.954-37, üzleti költségek 15.678-81, tisztifizetések és bérek 180.328-25, biztosítási díjak 6.804-34, kifizetett kamatok 236.656-21, nyersanyagok 1.528.779-21, tiszta nyereség 47.791-82. Nyereségek: Áru-számla 2.390.381-17, nyereségáthozat az 1922. évről 9.611-84 dinár.

Veliki Bečkerek, 1923 december 31.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk: A felügyelő-bizottság.

325

Igazgatóság.

Veliki-Bečkereki Malomépitő R.-T.

(A. D. za Podizanje Mlinova)

Telefon 264. Alapítva 1921. Telegramm: „MÜHLENBAU”

Elvállalunk új malomépitéseket és átalakításokat legjobban bevált rendszerünk alapján.

Gyártunk mindennemű malmi gépeket, azok részeit és minden szükséges berendezési tárgyakat, legrovidebb szállítási határidőre és legkedvezőbb feltételek mellett.

Hengercsiszolás és rovátkolás.

Állandóan raktáron mindennemű gépek, hengerszékék és Meteor-malomkövek.

Fennállásunk óta berendeztünk 20-nál több belföldi kereskedelmi és vámmalmot, (napi fél vagonról 12 vagonig terjedő teljesítőképességgel), mely munkáink a legszebb eredményeket igazolják. Kívánságára árjegyzővel, referenciákkal, tervezetekkel és mérnöki kiküldetéssel szolgálunk.

2400

JAREŠ PERO, az Eckstein János és Fia cég üzletvezetője szomorodott szívvel jelenti az összes rokonoknak, barátoknak és ismerősöknek, hogy felejthetetlen leánya (unoka, unokatestvér stb.)

JAREŠ VILKA

urleány, vagongyári tisztviselőné 1924 évi február hó 13-án déli 12 órákor, Sava Brodban, hosszú és súlyos betegség után, életének 18 évében, a halotti szentségek átjatos felvétele után, szelid kimúlással az Urbar elhunyt.

A felejthetetlen halott földi maradványai a Karadžić-utca 22 számú halottasházból 1924. évi február hó 14-én délután 4 órákor lettek a róm. kath. Szent Lőrinc-temetőben eltemetve.

Az engesztelő szentmiseáldozat pénteken, február 15-én reggel 7 órákor lett megtartva a Szent István-templomban.

Órök béke hamvainak!

Sava Brodban, 1924. évi február 13-án.

Meghívó.

A **Veliki Beeskereki ipartestület 1924. évi március hó 2-án d. u. 3 órakor**, az alapszabályok által előírt számú tagok meg nem jelenése esetében **március hó 9-én, ugyancsak d. u. 3 órakor**, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, az ipartestület tanácsstermében (Krunska u. 9. sz.) tartja

rendes évi közgyűlését

melyre a tag urak ezennel tisztelettel meghívóznak.

Veliki Beeskerek, 1924. évi január hó 22-én tartott rendes havi ülésből.

Popovity Bogdan Jovanovics Bozsa mart. jegyző. elnök.

NAPIREND:

1. 4 jegyzőkönyv-hitelesítő választása
2. Évi beszámoló jelentése.
3. A számvizsgálók jelentése.
4. A felmentvény megadása.
5. Az előjáróság leköszönése.
6. Az ad hoc elnök választása.
7. Az elnök, 2 alelnök, husz rendes előjáró, négy helyettes, három számvizsgáló választása.
8. 1924 évi költségvetés előterjesztése
9. Netaláni indítványok.

Egy perfekt megbízható **szobaleányt** jó fizetéssel, keresek.
Dr. Fedor Ottóné Kalvinska (Rákóczi) utca 4. 118

Egy ügyes szakácsnő

aki már volt nagyobb vendéglőben alkalmazva, jó bizonyítványokkal, azonnal felvétetik — Ugyanott egy kisegítő pincér is felvétetik. — Ajánlatok **Monyov Mártonhoz (Hotel Stimler) Kovacsica, intézendők. 313**

Szerény igényű 310

lakatossegéd keresetetik.

Téglagyár Begej Sveti Djuradij.

Zsákok jutából, lenből és kenderből

Szalmazsákok, viziontelárusítóknak gyári árral. Lisztes, só, szilva, komlózsákok. Jutahessianok minden minőségben. Használt zsákok.

Kocsi- és vagonakaró

ponyvaók

minden méretben rendelkezésre azonnal elkészítetnek.

Zsinegek

minden vastagságban és minőségben. Kötélárak és halászati cikkek — Takarók legjutányosabban beszerezhetők: 69

Avram Schiff

zsák-, zsinag- és ponyvakereskedő, zsák- és ponyvakölcsönzőnél Központ: Novi Sad, Putoski put 4. Telefon: 403. Sürgönycim: „Jutesif”. Fiók: Beograd, Kraljevića Marka 7. Telefon: 29-25. Sürgönycim: „Kanapia”. Fiókok: Zagreb, Wien, Budapest — Kérjen árajánlatot!

Allandóan raktáron van és kivánságára hűzhoz szállítjuk a következő naplappokat és folyóiratokat:

Szerb nyelven:	Az Ojság 4--	Jugend 50--
<i>Vreme</i> 1--	Az Ember 5--	<i>Die Kunst</i> 30--
<i>Politika</i> 1--	Vasárnapi Ujság 5--	<i>Wild und Hund</i> 10--
<i>Zabavnik</i> 2--	Páztortüz 15--	<i>Deutsche Jägerzeitung</i> 6--
<i>Illustracioni List</i> 2:50		<i>Westermanns Monatshefte</i> 30--
<i>Obzor</i> 1:50	Francia nyelven:	<i>Wiener Bilder</i> 5--
<i>Veselo Novine</i> 2:50	Le Temps 4--	
<i>Hrvat</i> 1:50	Le Petit Parisien 4--	Olasz nyelven:
<i>Dom i Svijet</i> 7:50	Le Matin 4--	<i>Corriere della Serra</i> 4--
<i>Kopriva</i> 3--	Le Journal 4--	<i>Il Piccolo</i> 4--
<i>Zagrebački Sportski List</i> 3--	Journal des Debats 4--	
<i>Comoeidia</i> 3--	L'Humanite 4--	Divatlapok:
	Sourir 12--	<i>Die Schöne Wienerin</i> 12--
Magyar nyelven:	Journal Amusante 10--	<i>Record</i> 12--
<i>Torontál</i> 1--	La Vie Parisienne 12:50	<i>Tout la Mode</i> 40--
<i>Bácsmezei Napló</i> 1:50	Illustration 25--	<i>Wäsche- und Handarbeitzeitung</i> 9--
(V. 2--)		<i>L'Elegante</i> 25--
<i>Esti Élet</i> 3--	Angol nyelven:	<i>Die Dame</i> 20--
(V. 4--)	Daily Mail 4--	<i>Blatt der Hausfrau</i> 8--
<i>Délbácska</i> 1:25	The Times 12--	<i>Wiener Mode</i> 15--
(V. 1:50)		<i>Chiffon</i> 25--
<i>Világ</i> 4--	Német nyelven:	<i>Grande Mode</i> 45--
(V. 5--)	Zagreber Tagblatt 2--	<i>Juno</i> 55--
<i>Esti Kurir</i> 4--	Elegante Welt 20--	<i>Star</i> 60--
(V. 5--)	Berliner Tagblatt 4--	<i>Modenwelt</i> 12--
<i>Pesti Tőzsde</i> 10--	Neue Freie Presse 5--	<i>La Vraie Mode</i> 30--
<i>Tőzsdei Hírlap</i> 3--	Neues Wiener Journal 5--	<i>La Coupe Esquise</i> 50--
<i>Aradi Közlöny</i> 2--	Neue Zeit 1--	<i>Praktische Berlinerin</i> 12--
	Temesvári Volksblatt 2--	<i>Paris Mode</i> 25--
<i>Autó</i> 18--	Reigen 30--	<i>Paris Elegant</i> 40--
<i>Egyenlőség</i> 5--	Sport im Bild 25--	
<i>A Szellem</i> 15--	Die Börse 10--	Időszaki füzetek:
<i>Borszem Jankó</i> 7--	Fliegende Blätter 6--	<i>Nick Carter</i> 3--
<i>Színházi Élet</i> 12--	Faun 5--	<i>Mister Herkules</i> 8--
<i>Tolnai Világlapja</i> 12--	Berliner Tagblatt (Woche) 6--	<i>Doktor Kubl</i> 3--
<i>Fidibusz</i> 4--	Ost und Süd 4--	<i>Buffalo Bill</i> 3--
<i>Nemzeti Sport</i> 3--	Moderne Welt 20--	<i>Indiánus történetek</i> 2:50
<i>Sportklub</i> 4--	Das Illustrierte Blatt 5--	<i>Detektiv történetek</i> 10--
<i>Jugoszláv Sportélet</i> 2--	Die Fackel 30--	<i>Ullstein: Die spanischen Bücher</i> 10--
<i>Caviár</i> 6--	Muskete 30--	<i>Ullstein: Romane</i> 20--
<i>Ma Este</i> 10--	Lustige Blätter 8--	<i>Kronenbücher</i> 15--
<i>En Ujságom</i> 6--	Meggendorfer 6--	
<i>Magyar Lányok</i> 6--	Die Woche 14--	
<i>Cimbora</i> 4--	Junggeselle 20--	
<i>Erdélyi Élet</i> 4--		

Árak dinárban értendők. (V. = vasárnapi szám.)

Részen kívül kivánságra bármely napilap és folyóirat nálunk eredeti áron kapható

„Orient“

hírlapterjesztő vállalat V. Beeskerek, Aleksandrova u. 5.

Hirdetéseket felvesszünk eredeti kiadóhivatali áron a világ bármely lapja részére. 1568

Imanje Račun izravnjanja Prve Mokrinske Štedionice. Dug

Menica	Din	p	Blagajna	Din	p
Nameštaj	105136	25	Deončarska glavica	180	71
Papiri od vrednosti	25	—	Rezervni fond	22500	—
Dužnici	1378	50	Ulog	15000	—
	2500	—	Poverioci	45450	40
			Nepodignuta dividenda	5172	20
			Prenosne kamate	546	50
			Prenos dobitka 1922 e godine	3560	15
			Prenos dobitka 1922 e godine	521.77	—
			Dobitak 1923 e godine	16108.02	79
	109039	75		109039	75

Rashod Račun gubitka i dobitka. Prihod

Poslovni troškovi, plate, skup. dodatci, porez, osiguranje radenika, stanarina, ogrev i t. d.	Din	p	Prenos dobitka 1922 e godine	Din	p
Kamate na ulog	13916	10	Kamate i razni prihodi	521	77
Prenos dobitka 1922 e godine	3543	25		33567	37
Čist dobitak	521	77			
	16108	02			
	34089	14		34089	14

Mokrin, 31-og decembra 1923 godine.

Upravni odbor.

Saglasno sa knjigama.

Nadzorni odbor.

M. Reza és Társa műszaki iroda és kereskedés
 Veliki Bečkerek, Szkerlityeva 2.
 villamos lámpái a legjobbak. Kevés áram — erős fény. Zseblámpa, Metallum-elem, gyújtógyújtók nagy raktára. 827
 Eladás nagyban és kicsinyben.

Eladó a Vojvode Stepe (Mészáros Lázár) utca 3091. számú
háza
 296

továbbá 2 szoba-, konyha- és éléskamra berendezés. — Vétel esetén a vevő azonnal beköltözködhet.

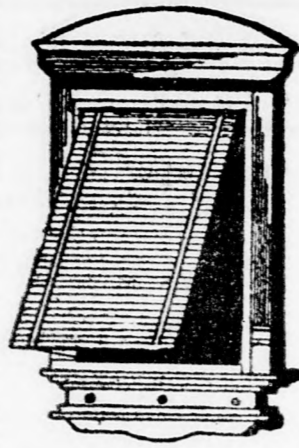
Üveg-, porcellán- és lámpa-árakban, valamint képeretek- és tükrökben nagy választék!
 Vendéglői felszerelések, üvegszervizek és konyhaberendezések a legolcsóbban és beszerezhetőek
Drobac Bogdan
 üveg-, porcellán- és lámpaárkereskedésben
 Veliki Bečkerek, Zsitni trg (Buza-tér), a városi mérleggel szemben.
 Mindenféle tükröjavítást olcsón és pontosan eszközölök.

Valódi szegedi paprika
 kapható 5, 10, 20 és 50 kg-os plombirozott zsákokban 75
 Vestica Emilnél Subotican, Stosova u. 3.
 Állandóan nagy mennyiség raktáron.

Ujjonnan nyílt rövidáru- és textil-nagykereskedés
HINKO SCHRENGER
 ZAGREB
 Draškovićeva u. 35 (Sajmište)
 Palota RO-DRU Palota
 Telefon 9-75. 169
 Ajánlja dusan felszerelt raktárát zephir, struks, kord, barchet, kloth és valamennyi szabókellékben, mérsékelt áron.

Gyakorlott
cserép-téglaverő és égető-mestert
 keresek Dobricán levő cserépsziném részére
 Te: mérsékeltbeni jarandóság: lakóház, mely áll 2 szoba, konyhából, disznóól, istálló, cea fél hold felszántott kert és fűtés. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével, mennyiért készítené és égetne soronként téglát és cserépet, továbbá az eddigi működés megjelölésével
 Gyuro M. Nikolajević Dobrica
 címre küldendő. 222

Ujvállalat
 Veliki Bečkereken Pasityeva (Tomaseváci) utca 8. sz. a. uj vállalat létesült, mely katona- és utlevélügyekben, majd ingatlanok és egyéb kereskedelmi cikkek adásvétel közvetítésével foglalkozik.
 Ezen vállalat vezetői: Katusity Vladimir nyug. és tart. őrnagy, volt segédtszáz a helybeli katonaparancsnokságnál (vojni okrug) és Ivanovity Sztojan nyug. százados.

REDŐNYÖK

minden nemben, ugymint 81

acél, „Esslingen“-féle fa, zsaluablak és vászon,

továbbá az összes mű- és épületlakatosárak, valamint teherfelvonók gyártása

BERNOLD SZILVESZTER, NOVI SAD

Alap. 1885. A gágyárral szemben. Telefon 234.

Ujjonnan megnyitott kereskedés!

Uj áru! Férfi- és gyermekdivat! Uj árak!

(Előbb Rózsa Béla).

Az igen tisztelt közönségnek ajánljuk dusan sortirozott férfi- és gyermekdivatár-raktárunkat, különösen *férfingeket*, amelyeket kedvező áron sikerült megvásárolnunk s így azokat a dinár árjavulása folytán is konkurencián kívüli áron adhatjuk 321

**Jóminőségű fehéring 100 dinartól fölfelé.
 Jóminőségű szinesing 140 dinartól fölfelé.**

Nagy választék selyem- és kötött nyakkendőkben, keztükben, női-, férfi- és gyermekharisnyákban, valamint esernyőkben.

Tisztviselőknek engedmény.

Tisztelettel

T. Sztankovity és Társa.

Legolcsóbb, legtartósabb és legszebb kerítés a **drótkerítés**

Mindenféle drótkerítés 85

Kramer Testvérek Novi Sad
 drótáru- és vasszerkezeti gyárában
 szerezhető be legolcsóbban.

Készítünk drótfonatokat, drótszöveteket, tüskésdrótot, diszes ajtókat, kapukat, vaskerítést, vasrácsokat stb.

Gyárunk e szakban belföldön a legrégebb és legnagyobb. Legolcsóbb beszerzési forrás.

Nagy kupoló olvasztóm

üzemben van!

Gyártok minden mennyiségű és súlyú vas- és fémöntvényeket elsőrangú kivitelben. Vállalom azok megmunkálását. Kazánkovács munkák, uj tűzszekrények, csőfalak készítését és foltozásokat vállalom. Autogénhegesztés és vágás. Nikkelezés és galvanizálás. Saját modell asztalos-műhely.

Krausz Gyula

Telefon 329.

vas- és fémöntvénye Veliki Bečkerek, Gundulityeva utca 7. szám.

Telefon 329.

Mindenfajta ócska
reszelő és ráspoly
 újravágását gyorsan elkészítem, továbbá minden e szakmába vágómunkái vállalom jutányos áron. Kérve a n. é. közönség szives pártfogását, tisztelettel
Helmer Mihály
 Geteova (Német) u. 309

Bélyeggyűjtők
 részére legolcsóbb beszerzési forrás
Szecsí „Philatelia” bélyegkereskedése
 Subotica, főposta mellett 172
 Nagy választék régi, valamint újdonságokban. Albumok, katalógusok állandóan raktáron Bélyegválasztékot gyűjtőknek küldök. Vétel, csere, eladás.

Egy nagy ház

1 holdnyi területtel, mely gazdasági célokra, esetleg kereskedők részére alkalmas, azonnal eladó 1/2 holdnyi szőlőkerttel. 29

Car Dusanova (Váraljai) u. 27. sz.

Egy 2 1/2 éves, jól kifejlett
magyar fajbika

eladó 301

Hönig Miklósnál Tordán.

Lukinoselon (Lukácsfalva)
egy ház fűszerüzlettel és nagyvendéglővel
 azonnal eladó.

Bővebbet ugyanott Mohaupt József tulajdonosnál. 208

Öt év óta szünetelő s jó hírnévnek örvendett

asztalosműhelyemet
ujból megnyitottam.

Vállalom minden e szakmába vágó munkát, u. m. épület-, butor, bolt és portál készítését a legjutányosabb áron. Tisztelettel

Friedmann Béla asztalos,
 Sarajlijina (Eötvös) utca (nagyhid közelében).

Ugyanott favágásra előjegyzés felvetetik. 302

Heti abonnensek

ebéd és vacsorára

180 — dinárért 306

felvétetnek a

„Kotárka” vendéglőben.

Elsőrendű szakképzett

főmolnárt

aki a vám- és kereskedelmi örlésben teljesen jártas, keres **Hajduska-malom Begej Sveti Djuradj.** 304

Zongoraórákat adok.

311

Özv. dr. Szimity Dusánné
 Aleksandrova (Fő) utca 4.